

# Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

## Gospodarske stvari.

### Nekaj besedi o zavarovanju zoper škodo po ognju.

Ogenj in voda dobro služita, pa hudo gospodarita, ako prestopita svoje meje. Res velik, usmiljenja vreden siromak je pogorelec. Kdo bi to tajil? Vsak pameten človek mora tedaj z veseljem porabiti pomoček, da se obvaruje take škode, ali jo vsaj zmanjša. Pa je-li to mogoče?

Je mogoče. Dandanes je mnogo družb, ki za male novce zavarujejo hišo ali karkoli zoper škodo po ognju, to je, ti plačaš vsako leto nekaj krajcarjev — če bi pogorel, pa ti družba povrne škodo, da si lahko napraviš novo pohištvo. Seveda te bode novo vselej stalo več, kakor bodeš dobil, kajti družbe plačajo le toliko, kolikor je bilo staro vredno — ali ko bi ne bil zavarovan, bi ne prejel popolnoma nič.

Gotovo je tedaj žalostno, da je vzlasti na Dolenjskem še mnogo gospodarjev, ki niso zavarovani. Jaz vsaj sem vselej nevoljen, ako pride pogorelec prosit pomoči, pa pravi, da ni bil za-

varovan. Res je težka za denar, ali tisti krajcarji se vže nekako privarujejo — treba ti je odtrgati kje drugje — vsaj ga vendar ni lahko človeka posestnika, ki ne bi dal nikdar krajcarja za manj potrebne reči, kakor je zavarovanje. Le resne trdne volje je treba, pa bode šlo. Nikar ne tajimo, ne vselej, ali vendar prav velikokrat je kriva vnemarnost, da se hiša ne zavaruje. Vnemarnost pa mora bežati — vzlasti še dandanes, ko je nevarnost za ogenj večja kakor je bila pred časom, ko še ni bilo klinčkov; znano je namreč, da največkrat zapalijo otroci dobivši klinčke v roke!

Vprašanje pa je, kje se zavaruje zoper ogenj? Prilike res ne manjka; zavarovalnih družb je dosti, njih agenti so vedno na potu — nadlegujejo ljudi še preveč. Čuli smo od nekaterih strani n. pr. iz Belokranjske, da so taki agenti nekatere zapleli celo v tožbe, ker se niso znali odkrižati pravočasno njihovega nadlegovanja.

Družbe so različne, poštene krščanske, pa tudi v židovskih (judovskih) rokah, ali sploh pri ljudeh, ki razširjajo naravnost zoper krščanska načela. Pri prvih se zavaruj, pri drugih nikakor

## PODLISTEK.

### Kakó se je opekel stari Čelesnik.

(Črtica iz kmečkoga življenja; spisal — é.)

(Dalje.)

Prišlo je pa drugače. Bil je zopet poneдельник. Stari Čelesnik vstajal je vedno zgodaj, vzdignil se je tudi ta ponedeljek zgodaj, pogledal v hlev, nakrmil živino, storil in odredil še to in ono, zajutrkoval, potem se pa napotil s krožnikom cvrtja in pa s poličem starine gori v podstrešje, da tudi svojemu gostu postreže. Hm, leta je vže imel stari Čelesnik, zato se je pa tudi krepko oddahnil, ko je prisopihal po strmih stopnicah do vrat svojega gosta in potrkal po navadi z nogo na vrata, da mu óni, kakor vsakega dné odpre. Potrkal je jedenkrat, potrkal je drugikrat — nobenega glasu: — „Klek ga vedi, kaj je danes zaspal?“, zagodrnjal je stari, postavil krožnik in steklenico na tla, zgrabil z roko kljuko, stresel

krepko vrata in zakričal: „Hej, prijatelj, slišite? Vstanite, čas je vže in zajuterk je pripravljen!“ Zopet je slušal in prisluškoval stari Čelesnik, zopet ni bilo nobenega glasu. „Kakov je ta šment?“ zarentačil je stari nejevoljno in v drugič stresel še bolj krepko vrata: „Hej, kaj danes ne bode vstali! Vstanite vendar, saj vam vže solnce na postelj sije!“ — A zopet ni bilo nič. Sedaj je bilo staremu pa vendar odveč in zakričal je glasno: „Kaj se res norčujete z mene? Z mene starega Čelesnika? Sram vas naj bo!“ in z vso močjo in jezo porinil je slaba vrata, odletel je zapah in bil je v sobi.

Gledal je stari Čelesnik, gledal, jutro je sicer bilo, vendar spal nij več, gledal je na postelj, gledal po kotih, gledal sem, gledal tja, a borme njegovega tujca nij bilo nikjer. „Hm, kam bi neki odšel vže tako zgodaj?“, mislil si je stari Čelesnik. Zdajci mu je šinila strašna misel v glavo. „Kaj če bi potepuh pobegnil in z mojim

ne! To bi bilo celó zelo napačno. Ne reci: denar velja jednako, naj ga mi dá jud ali pa katoličan. To je res; toda jud, protikrščansk človek dela dobiček pri zavarovanju, ta dobiček pa obrača potem v to, da pobija to, kar je tebi najsvetejše, vero ali pa narodnost tvojo — in ti mu daješ orodje.

To je vzrok, da so nekatere dežele napravile lastne deželne zavarovalnice n. pr. Češka, Moravska, Galicija, Tirolska, kar je gotovo jako pametno. Govorilo se je uže, da namerava država sama upeljati zavarovanje proti ognju ter zavarovalnino z davki objednem pobirati, a zviti špekulantje znajo to dobro ovirati, videč, da bi bile banke potem take uničene. Pred kratkim pa se je ustanovila zavarovalnica „Unio catholica“, ki ima vzlasti namen katoličane iztrgati od protikrščanskih zavarovalnic ter jih združiti pri sebi. Dobiček se razdeljuje za dobre namene in med zavarovance.

Ako si zavarovan pri kacej slabej družbi, zapusti jo, ali če nisi še nikjer, zavaruj se pa pri poštenej družbi — vzlasti svetujemo prej imenovano „Unio catholica“, ki ima za slovenske pokrajine sedež v Ljubljani. Rečem pa k sklepu še prav posebno: ne verjemi agentom; poprašaj za svét svojega župnika, župana ali kakega drugega pametnega človeka — gotovo ti bode prav svetoval, kje se zavaruj zoper ogenj.

### Po volitvah.

Slovinci, posebej še Dolenjci, smemo biti z volitvami za državni zbor zadovoljni. V dolenjskih mestih je bilo popolno mirno pri volitvah; naš dosedanji g. poslanec — Šuklje — je bil voljen

petdesetakom?“, vskliknil je glasno, skočil k mizici, brskal, brskal, premetaval óne papirčice — nikjer njegovega petdesetaka. Pač so bili na onih papirjih vsakovrstni čirčari, ali borme nobeden ni naličil cesarski podobi, še manj pa novemu, novcatemu petdesetaku. Sedaj je bilo Čelesniku jasno kakor beli dan, da ga je namazal pritepenec in pošteno namazal, njega starega Čelesnika. In kričal je Čelesnik in upil, da se je razlegalo po celi hiši, psoval je potepuha z vsemi možnimi psovki in kletvinami, tako da je pri tekla njegova skrbna ženica prestrašena gori in ga poprašala, kaj se je za Boga pripetilo.

„Goljufal, okradel me je ta goljut peklenski! okradel, vzal mi je nov, novcati petdesetak. Ti zgága pritepenska!“

„Kaj ti nisem govorila, da se ne pečáj z onim potepuhom, a ti si mu stregel in ga pital, kakor tica svoje mlade?“

jednoglasno v Novem Mestu, Metliki in Kočevju (nemšči Kočevjarji niso volili, ampak samo tamošnjih 18 Slovencev) v Kostanjevici je bil jeden glas za nekega družega gospoda, v Krškem pa trije niso volili g. profesorja Šukljeja. — Gospod sme biti pač ponosen, da je dosegel toliko zupanje, vzlasti ako pomisli, da je imel pred šestimi leti skorej polovico volilcev zoper sebe. Gosp. Pfeifer je bil voljen jednoglasno povsod.

Vrla gospoda sta delala doslej res goreče za srečo in blagor našega milega naroda po geslu: „Vse za vero, dom, cesarja!“, prepričani smo, da bodeta isto tako ravnala tudi v novem državnem zboru.

Tudi ne dvomimo, da se jima bode v tem pridružil tretji dolenjski poslanec — vnovič izvoljeni g. Povše. Dobil je skupaj 92 glasov, njegov nasprotnik g. sodnik Golja 13 slovenskih pa 48 kočevskih, skupaj 51 glasov. Novi poslanec je popolnoma neodvisen, samostojen in izobražen mož — pa tudi sam posestnik, sin kmečkih starišev. Zato brez dvoma pozna vaše težave, pa bode imel tudi voljo in zmožnost delovati z družimi vred na to, da se zljajšajo.

V ljubljanskej okolici je bil izvoljen jednoglasno g. Klun, v gorenjskih občinah ravno tako g. grof Hohenwart, notranjske občine pa so izvolile z večino dosedanjega poslanca gosp. Ferjančiča, mnogo glasov pa je dobil gosp. knez Windischgraetz. Ljubljana je izvolila soglasno g. deželnega glavarja dr. Poklukarja, gorenjska in notranjska mesta pa z veliko večino gosp. pl. Globočnika. Dobil je skupaj 513 glasov, njegov nasprotnik dr. Majaron le 291. Priznati moramo, da nas je ta volitev prav posebno oveselila. Znano je namreč, kako vrl, veren in za

„Kdo bi si mislil, da je tak goljuf, saj je tako lepo govoril!“, tolašil se je stari Čelesnik. „Ali čaj, jaz mu pokažem, precej grem k sodniji, da ga naznanim, pa ga naj ulové, zaprejo in obesijo, da bode znal, kedaj je mene goljufal, mene starega Čelesnika, ta pritepenec pritepenski!“

In ogrnil je Čelesnik novo suknjo, vzal svojo palico in odhitel, kolikor so mu dopuščale stare noge proti glavnemu mestu naše prijazne dolinice, za katero vam pa nočem povedati, kako se zove, ker drugače stavim, da se precej odpeljete, da vidite njegovo krasoto. Le toliko vam povém, da bi morali vzeti voz seboj, posebno, če bi bilo deževno vreme, ker drugače ne bi mogli prebresti onega silnega blata, katero ga čini skoraj povse nepristopnim. Vendar ne zabavljajte nam zaradi tega! Prebivalci glavnega mesta naše dolinice so kaj modri in pa skušeni ljudje, in dobro vedó, da se po mehkiem ložje hodi, kakor pa po kamenju; a da se pa s tem tudi na obuvalu

blagor naše dežele vnet in zaslužen mož je gosp. vladni svetovalec Globočnik.

Na slovenskem Štajarskem so izvoljeni v kmečkih občinah slovenski poslanci: gg. Miha Vošnjak, dr. Lav. Gregorec in g. Robič. Na Goriškem v kmečkih občinah g. profesor dr. Gregorčič, v tržaški okolici g. Nabergoj, v zgornji Istri g. profesor Spinčič. Tudi veliki posestniki goriški so izvolili konservativnega Slovenca za poslanca — ko pa naši kranjski grajščaki še vedno volijo nemčursko. Žal, da smo zopet propali na Koroškem — niti jednega slovenskega poslanca ne bodo imeli naši vrli bratje na Koroškem, njih kandidat gosp. Muri je dobil 108, nemčur Kiršner pa 121 glasov. Tudi v spodnji Istri je propal slovan g. dr. Laginja za dva glasova proti lahonu Vergotinju.

Sploh pa Slovenci nismo nič na slabšem nego prej. Od poslancev svojih pa pričakujemo in zahtevamo, naj spolnujejo vestno svojo imenitno dolžnost — dve dragi svetinji ste, katere morajo varovati: vera katoliška in jezik slovenski. Ako bi bil kdo v tem malomaren, naš narod ne bode molčal, marveč zahteval od tacega poslanca oster račun.

### Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

O državnozbornih volitvah zlasti po Slovenskem govorimo na drugem kraju. Sedaj so vže močno pri kraju. V Gradcu je veliko posestvo izvolilo same liberalce; mesto Gradec pa same nemške nacijonalce t. j. može, ki škilijo čez Avstrijsko mejo na Nemško, s katerim bi bili

mного prištedi, tega ne trebam omenjati — to je jasno, kakor beli dan! Zato pa tudi ni tako lepega in suhega dneva v letu, da ne bi našel blata v naši prestolnici, a v deževju, kakor sem že povedal, oj, tedaj ga je pa toliko, da tujec ne more drugače v mesto, kakor na vozu in to samo, če ima dobre konje. Le domači sinovi naše prestolnice, kateri so že od svojega rojstva v blatu, le oni umejo bresti ono silno blato, pa kaj ne bi, saj jim je blato to, kar je ribi voda!

\* \* \*

In prispel je stari Čelesnik naposled vendar v mesto. Prišel je vže ves utrujen do velikega poslopja, ko je prebredel nebrojno število ulic in uličic s katerimi obiluje naša prestolnica tako, da jim častni mestni očetje vsem še imena izmisliti ne vedó, ker drugače bi zagledal že davno po hišah bele pločice z rudečim obrobkom, na katerih bi se zlatili napisi: mačje ulice, kozja

raje danes kakor jutri v državnej zvezi. — Voliti imajo drugi teden samo še Dalmatinci, kar pa razmerja med poslanci ne bode kaj premenilo. Gotovo je, da vlada svojega namena ni dosegla, ampak štrečno le še bolj zmešala. Verni konservativci sicer niso zgubili nič, marveč še pridobili nekaj glasov — razun na Češkem. Tu pa so zmagali skorej povsod liberalni Mladočehi, ki ne bodo hodili z nami v vseh rečeh. Kakošna bode sedaj vlada? Kedo vé? — S prejšnjo večino skorej ne bode hodila, ker ne mara Mladočehov. Potem pa pride nemška vlada, kojo utegnejo podpirati slovanski Poljaki, ako se jim obljudi kaka posebna pogača. Ta vlada bode pa Slovanom, posebno še Slovencem spletala le bič. Koga imamo zato zahvaliti? Mladočehe, s katerimi bi tako radi hodili tudi nekateri liberalni Slovenci. Ta reč se bode še bitko maščevala in obžalovala, pa bode prepozno. Veseli bodimo, da se vsaj pri nas ni posrečilo nekaterim priti do poslanstva, katerim ravno v verskih rečeh ni zaupati, dasi vse obetajo.

Čehi so si izvolili Mladiče ter vrgli vse svoje zaslužne može, dasi imajo vže nekateri sivo ali celó plešasto glavo. Vrli Rieger, ki je čez 40 let delal in trpel za svoj narod nesebično, ni izvoljen več. Taka grda nehvaležnost se bode skušala oprati še z grenkimi solzami, pa bode morda zastoj!

Znamenito je za nas posebno tudi to, da so na Dunaju in Nižjeavstrijskem zmagali po večini pri volitvah može, ki so odločni nasprotniki židov — judov. Veselo je to, kajti dobro vemo, da je ravno židovsko početje po časopisih, denarnih zavodih itd. vzrok naše bēde. Kristijan mora biti slednjič vendar gospodar na lastnih tleh. Čez

pot, Benetke in drugi slični, seveda najpopreje v blagoglasnem nemškem jeziku (s katerim se spoštovani naši meščanje, še bolj pa njihove preblagorodne gospé posebno bahajo) potem pa še v našem domačem slovenskem. Obrisal si je Čelesnik pot, kateri mu je lil curkoma po vročem čelu, kaj tudi ne bi, saj je lep košček pota od naše prijazne vasice pa do lepe prestolnice in korakal gori po stopnicah, kjer je potrkal na znana mu vrata, saj ni imel redko opravila tudi pri sodnji, ko je tožil svoje dolžnike. In stopil je v sobo.

„Kateriga bode te pa danes, Čelesnik?“ — povprašal ga je bolj priletan možiček, z dolgo prosivelo brado, popravil si očale in ostro pogledal starega Čelesnika, misleč, da bode tožil zopet kakega dolžnika. Po kaj bi neki prišel Čelesnik, če ne, da toži kakovega reveža.

Odkošljal se je Čelesnik, stopil z nogo korak naprej in začel tako-le:

šest let bodo volitve v tem oziru gotovo še mnogo boljše.

Zadnjič smo djali, da je upanje, da dobi Istra dva slovanska poslanca. Zgodilo bi se bilo, ko bi bili Italijani, bolj prav lahoni, pravični; toda zavrgli so samooblastno po krivici 11 glasov slovanskih, tako so zmagali s svojim lahomom Vergotinijem. Povemo pa, da s tem lahonska reč še ni zmagala: državni zbor namreč potrdi še le volitve posameznih poslancev; prepričani smo, da bode ta zavrgel izvolitev lahonovo, pa poklical Slovana v zbor.

Čuje se, da hoče Čeh minister **Pražak** odstopiti, ker so na Češkem tako slabo izpale volitve za vlado. To bi bilo zopet znamenje, da pridejo Nemci na konja. Bomo videli.

**Dunajsko mesto** ima drugi mesec volitve v občinski zbor. Ker se je Dunaj jako povečal s tem, da so z njim združili predkraje, je to jako važno; še bolj pa zato, ker je upati, da bodo dunajčanje vrgli liberalno judovsko gospodarstvo — vsaj volitve v državni zbor pričajo, da smemo to pričakovati.

### Kaj je novega po širokem svetu?

Srbski bivši **kralj Milan** je v nekem pismu obdolžil svojega nekdanjega ministra Garašanina, da je ta dal umoriti v ječi dve ženski, ki ste na kralja Milana streljale, češ, da se je bal, da bi bile utegnile zoper Garašanina pričati. Garašaniin pa je odgovoril, da tega umora ni kriv on, ampak kralj sam. Lepe reči v tej slovanskej državi! Sprijenost mora biti doli med nekaterimi imenitnimi ljudmi res velika! To kaže tudi sledeča dogodba: Na Srbskem so zaprli nekega Stojanoviča,

„Pripetila se mi je nesreča, gospod, okrali so me!“

„Kdo vas je okradel?“

„Neki pritepenec pritepenski, goljuf, ne daj mu Bog na zemlji dobrega, slepar, kateri se je teden dnij pri meni hranil in redil.“

„Hm, hm“, pomajeval je gospod z glavo, „zakaj ste ga pa redili toliko časa takega potepuha?“

„I saj ga ne bi, da me ni preslepila ta spaka goljufiva!“, počel je zopet Čelesnik in začel pripovedovati sodniku celo stvar o goljufu, kako mu je dal petdesetak, da mu naredi celi kupček takih itd. Da ste videli, kako so si oni gospodje in gospodki, kateri so pisali pri okrajnih mizah, pomežikavali in pokašljevali, ko jim je pripovedoval stari Čelesnik to pripovedko o tuju. Sodnik pa, pozval je pisarja, a Čelesnik moral mu je še jedenkrat vse na tanko pripovedovati

ki je skušal napraviti upor ter poklicati na kraljev prestol Karadjordjeviča.

Piše se, da misli **Rusija** zopet poslati vojskino oddelek na našo mejo; ako bi bilo to resnično, bi bilo slabo znamenje za mir. Drugi pa mislijo, da se utegne naša država vendar zvezati z Rusijo in Francijo, pa pustiti Italijo in Nemčijo. Da bi bilo res, bi bilo pač veselo za nas; kajti ti trije bi bili tako mogočni, da se nam vojske ne bi bilo bati, ako bi tudi poslali precej vojakov domov.

**Bolgari** mislijo baje utrditi svoje glavno mesto Zofijo.

V **Južnej Ameriki** še vedno ni miru. Tukaj gospodarijo skrivne družbe; te podžigajo upore.

Na **Španjskem** so se zadnje volitve prav dobro obnesle za katoličane.

**Bismarck** dela mlademu nemškemu cesarju vedno preglavice: v vse se meša, trdeč, da gre vse rakovo pot, od kar ni več on gospodar. Pravijo, da se bode dal voliti v državni zbor.

V **Avstraliji** se nekaj giblje, kar kaže, da nameravajo tamošnji ljudje odtrgati se od Anglije, kakor se je odtrgala pred 100 leti Severna Amerika.

### Piše se nam:

**Iz Idrije.** — (Mladina čuj, ker ne veš ne dneva ne ure.) Že pred mesecem dni prikazala se je tukaj davica (difteritis) katera pa je samo par malih otročičev umorila in zopet zginila. Pa zopet se je prikazala. V torek popoldné ob polu 2. je umrla za davico 19letna, krepka, močna in cvetoča Zofija Podobnik. Še v

in opisati, a ko je pisar zapisal, dejal je bradati gospod z očali smehljaje Čelesniku:

„Dobro, dobro Čelesnik! Mi bodemo vže goljufa poiskali, a do ta čas pa ostanete vi pri nas!“, in pozvonil je, a ko je berič prišel, dejal je beriču:

„Peljite tega moža v zapor!“ in odvedel je berič Čelesnika v tisto temno sobico, kateri pravijo zapor. Gledal je, gledal Čelesnik, čudil se, ali ni mogel pojmiti, kako, da so gospodje tako kratkovidni in da so njega mesto onega goljufa utaknili v zapor, ko on vendar ničesar kriv ni. Vendar tolažil se je, da ne bode dolgo tako, ogle doval svojo sobico in se vže veselil v duhu, kako bodejo onega pritepenca pritepenega, kateri ga je tako namazal, utaknili baš v takovo, če še ne v slabejo sobico in za dolgo, dolgo. „Prav mu bilo, sleparju!“, vskliknil je glasno.

\* \* \*  
(Konec prihodnjič.)

nedeljo je bila zdrava v cerkvi — v torek pa že na mrtvaškem odru.

Na sv. Gregorija dan je šel učenec IV. razreda, Janez Brumen okoli 8. ure zjutraj z jerbasmom žaganja iskat na cesarsko žago. Ko si je bil jerbasm napolnil, se vzdigne — a pri tej priči ga zgrabi lopata velikanskega kolesa in mu glavo zdrobi. V par trenutkih izdihnil je mlado svojo dušo — dasiravno je bila zdravniška pomoč takoj pri rokah. Pokojnik bil je tih in miren šolar.

### Domače vesti.

(Vprašanje iz Novega Mesta?) V „Slovenskemu Narodu“ grdi nekdo tukajšnje šolo v. č. gg. očetov frančiškanov pa šolo ubožnih šolskih sester v Šmihelu in gimnazijo novomeško, češ, da iz njih prihajajo sami tepci. Prašam Vas pošteni meščani, zakaj pa potem zdihujete, češ, zakaj ni dekliška šola vsaj v Kandiji? zakaj pošiljate mnogi svoja dekleta v Šmihel? Zakaj so šole gg. frančiškanov tako napolnene, da deca skoraj nima prostora? zakaj silijo okoličani svoje sinove semkaj v šolo? Odgovorite Dolenjci!

(† Dr. Fran Miklošič.) Dne 7. t. m. ob polu 9. uri dopoldne je umrl na Dunaji slavni naš rojak dr. Fran vitez Miklošič, previden s sv. zakramenti za umirajoče. Pogreb je bil v ponedeljek popoldne ob 2. uri. Pokojni je bil porojen v Radomerščaku pri Ljutomeru na Štajarskem. Baval se je posebno z jezikoslovjem osobito slovanskim — ter bil v tem prvi učenjak. Od l. 1848. je bil na Dunajskej visokej šoli profesor staroslovenščine do l. 1883., ko je vstopil kot 70letni starček v pokoj. V staroslovenščini je bil brez dvoma prvak v Evropi. Bil je član skoro vseh učenih družb po Evropi. Slovenci smemo biti ponosni nanj. Naj počiva v miru!

(Narodna čitalnica v Novem Mestu) priredi v prostorih „Narodnega doma“: dne 19. t. m. ob polu osmih zvečer gledališko predstavo: „Na Osojah“, igrokaz v petih dejanjih. Opomnimo, da se prične igrati točno ob napovedanem času.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda v Rudolfovem) ima dne 23. t. m. svoj občni letni zbor ob 6. uri zvečer v tukajšnjem „Narodnem domu“ s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor načelnikov. 2. Račun za preteklo leto. 3. Volitev novega načelnitva. 4. Posamezni navsveti. — Pričakuje se obilna vdeležba in pristop novih članov. Načelnitvo.

(Pasjon.) Čujemo, da nameravajo nekateri gospodje cvetno nedeljo po samostanskih litanijah v „Narodnem domu“ predstavljati „pasijon“ — trpljenje Gospoda Jez. Kr. Jako bi nas veselilo, ako se to zgodi; vsaj nam je znano, s kacicm ve-

seljem so pred par leti hiteli ljudje k tem predstavam.

(Deželni šolski svet) je predlagal, da se podelé Metelkove vstanove sledečimi gg. učiteljem: Karol Dremelj, nadučitelj v Cirknici; Fr. Černagoj, učitelj v Šmartnem pod Šmarno Goro; Martin Potočnik, učitelj v Sori; Jernej Ravnikar, nadučitelj v Litiji; Jak Pretnar, nadučitelj v Vel. Dolini; Anton Likozar, učitelj v Goričah; Fr. Povše, učitelj v Osilnici; Fr. Jeglič, učitelj v Dovjem; Fl. Kalingar, učitelj v Radovici; Val. Pin, nadučitelj v Knežaku; T. Petrovec, učitelj v Čemšeniku; Janez Lobe, učitelj na Krki.

(Za družbo sv. Cirila in Metoda) se Slovenci, hvala Bogu, bolj in bolj zanimajo. Ustanavljajo se nove podružnice n. pr. zadnjič na Vranskem, naklanjajo se jej darovi od posameznih družb. Vzlasti dajo prelep vzgled naše rodoljubne gospe in gospodičine v Trstu in Gorici. Kedaj jih bodo posnemale naše dame drugod? Žal, da mnogim doni še vedno ljubeznejše tuja nemščina, kakor mila domača beseda! Da bi se ta gorečnost posameznih poprijela vseh Slovencev — potem bi se pač napravil neporušljiv jez onemu nemškemu navalu, ki nam dan na dan uničuje slovanske otroke, prestvarjevaje jih v Nemce.

(Z novim letom) so ustanovili v Gradacu poleg Podzemlja požarno brambo. Načelnik jej je g. Matija Macele; tajnik, župan g. Jan. Stipanich, blagajnik g. Danijel Murn. Novi požarni brambi želimo le dosti udov; do sedaj jih je pristopilo 36.

(Iz Krke) se nam poroča: Dne 2. t. m. imeli smo volitev novega občinskega odbora. Volitev je bila zelo živahna, ker je prišlo jako mnogo volilcev. Ob tej priliki se izreka zahvala našej preč. duhovščini, ki se je jako trudila za blagor občine. Čast jej! (Imena odbornikov nismo zvedeli. Vred.)

(Na zidanem Mostu) so prijeli dne 3. t. m. Jurija Bana in Josipa Vlašiča iz črnomaljskega okraja, ki sta skušala popihati jo v Ameriko ter odtegniti se vojaškej službi.

(Od sv. Gregorja) se nam poroča, da se je pretečeni predpust poročil naš dopisnik in posestnik g. Fran Gruden iz Spodnjih Retij z Marijo Rigler iz Prapreč. Mi zaročencu želimo vso srečo v novem stanu s prošnjo, naj nam ob priliki sporoča kaj bolj „važnega“

(Vreme.) Debela odeja nam je krila hrib in dol, a večinoma se je morala umakniti gorkemu jugu. Bila je pa tudi potreba, kajti delo vzlasti v vinogradih zaostaja — pomanjkuje pa drv in nastelje. Vsak vinogradnik hiti v goro rezat — a tožijo, da je sneg napravil mnogo kvare: trte so močno polomljene.

### Razne vesti.

\* (Drag pes.) Ne davno je kupil anglež Green bernardinskega psa za 65 000 mark. Pes je 89 centimetrov visok in 100 kilogramov težak. Funat pasjega mesa velja tedaj 325 mark. Pač drago meso! pa tudi anglež ni dal zanj zadnjih mark. Ko bi imeli mi Slovenci take pse pa tako „pametnih“ angležev, brž bi poplačali vse svoje dolgove.

\* (V Avstriji) je od l. 1885 do 1890 prodalo eksekutivno 11.985 posestev za 27 milijonov gold. dolga vknjiženega pa se je napravilo v tem času 1322 milijonov gold., tako da sedaj vsi na posestvu vknjiženi dolgovi znašajo 3580 milijonov gold. — Gospodje novoizvoljeni poslanci, dovolj imate vzroka premišljevat, kako bi se prišlo temu v okom; kajti sicer bode šlo vse skupaj — rakom žvižgat!

### Smešnica.

(Vse zastonj.) Župnik praša: Janez, zakaj si tako žalosten? Janez: Moj Bog, moja žena noče več pri meni ostati. Župnik: Ali nisi še nič poskusil, da bi ji te misli iz glave izbil? Janez: Vse sem že poskusil: sem jo že zmerjal, sem ji že jed preč vzel, ni še dolgo, ko sem jo tepel, da bi dobila druge misli, vse nič ne pomaga, zmiraj mi pravi, da ne ostane več pri meni.

### Narodu slovenskemu!

V slavnostih dneh 29. in 30. rožnega cveta leta 1889., ko smo odkrivali spomenik Valentinu Vodniku, začetniku pesniške književnosti slovenske, oglašala se je živeje negoli kdaj misel, da bi se takisto postavil spomenik največjemu pesniškemu geniju, kar jih je doslej rodila zemlja slovenska, pesniku, čegar dela ponosno prištevamo najizbornejšim proizvodom vseh narodov, ljubljencu, našemu Frančišku Prešernu!

Razpravljati ni treba posebe, kaj je Prešern nam, niti kaj bode zanamcem: ime Prešernovo je z neizbrisnimi črkami zapisano v zlati knjigi pesniškega in obče-kulturnega razvoja našega!

Takemu veleumu veličasten spomenik! Za deset let hočemo slaviti stoletnico Prešernovega rojstva — postavimo mu tedaj vidno znamenje, katero še poznih let pričaj domačinu in tujcu o ljubezni in zahvalnosti naši!

Živo uverjen, da bode ta poziv odmeval v vseh srcih slovenskih, katerim je do narodne časti, ukrenil je pomnoženi odbor „Pisateljskega podpornega društva“, da prične nabirati doneske za Prešernov spomenik. S prijazno prošnjo se torej obrača do vseh slavni družtev in zastopov, do sleharnega rodoljuba po deželah slovenskih, izkratka, do vsakogar, komur je drago ime Prešernovo, naj nam z blagovoljnimi doneski pomaga uresničiti častno namero in tako zajedno vredno poravnati dolg slovenskega naroda do najboljšega pesnika svojega! Zlasti upamo, da se bodo čitalnice slovenske na besedah in veselicah svojih često in drage volje spominjale spomenika Prešernovega!

Troški bi bili vsekakor znatni, vendar je podpisani odbor uverjen, da bode tolikrat izpričana požrtvovalnost slovenska vzmogla potrebno vsoto in omočila praznovati stoletnico Prešernovo tako, kakor si je lepše ne moremo misliti!

Rojaki slovenski, na delo tedaj! Vsakdo skrbi po svojih močeh, da se o stoletnici Prešernovi vzdigne spomenik, o katerem bomo rekli ponosno, da ga niso postavili posamičniki, nego vesoljni narod naš prvemu pesniku svojemu!

Doneski naj se blagoizvolijo pošiljati „Pisateljskemu podpornemu društvu v Ljubljani“.

V Ljubljani, dne 8. svečana 1891. leta.

Dr. Jožef Vošnjak,

predsednik

Anton Funtek,  
blagajnik.

Simon Rutar,  
tajnik.

### V mesecu februarju v Novo Mesto vračujoča se pisma:

Skulki Kontri, Amerika. — Lackner, Neustadt. — Musser Josef, Graz. — Muhvič Ignac, Ljubljani. — Fabikant, Terbulch. — Drobnič Martin, Vel. Lašče. — Rodič Mathias, Oberdorf. — Erbežnik Jože, Trifail. — Dosek Franca, Banja Luka. — Šute Marija, Sodeverh. — Andolschek Maria, Helena Montana. — Šali Marjeta, Kočevje. — Malnar Johan, Calafonija. — Jordan Marjeta, St. Bartlmä. — Pasta Carlo, Milano, recom. — Gudrovac Jožef, Ribnik. — Pungerčer Franc, Reka. — Dežman Carl, Wien. — Pausic Franc, Ljubljana (dva). — Benčić Lavoslav, Zatična. — Kovačić Franc, Colo, recom. — Heller Peter, Linz. Testen Franc, St. Paul.

### Loterijske srečke.

Gradec	28. februarja	65	7	49	11	87
Trst	7. marca	5	7	52	77	18

### Darovi za hišo „katol. družba rokodel. pomočnikov“ v Rudolfovem.

Gosp Ivan Penca 1 gld.; preč. gosp. kanonik R. Frank 20 gld.; g. Fr. Kos 2 gld. Različni podporniki iz Novega Mesta 40 gld 50 kr.

### Zahvala.

Za presrečno sočutje in mnogobrojno spremstvo pri pogrebu moje drage nepozabljive so-proge

Terezije Wasser, roj. Juvanz,

izrekam prečast. farni duhovščini, vsem sorodnikom in znancom, kakor tudi gg. pevcem za krasno petje na grobu, svojo iskreno zahvalo.

Grad Grundelhof, 12. marca 1891.

(72)

Karol Wasser,  
graščak.

Dobro ohranjene orglje  
so na prodaj po primerni  
ceni.

Frančiškanski samostan v Novem Mestu.

Štev. 3203.

IV. 260.

1890.

## Razglas.

C. kr. mest. deleg. okrajna sodnija v Rudolfovem naznanja, da se je za izvršitev z odlokom c. kr. okrožne sodnije v Rudolfovem od 19. februarja 1891, šte. 314, dovoljene prostovoljne javne dražbe v zapuščino Janeza Rometa spadajočih zemljišč pod vlož. šte. 259 in 260 kat. obč. Ždinja Vas po vloženi dražbenih pogojih določil dan na

7. aprila 1891, ob 11. uri dopoldne

pri tej sodnji. — Vsak kupaželjni ima pred početkom dražbe 10% varščine od izklicne cene v roki dražbenega komisarja položiti.

Ker je dražba prostovoljna, ostanejo zavarovanim upnikom njih zastavne pravice ne gledé na kupno ceno nespremenjene.

Dražbeni pogoji se lahko pri tej sodnji pogledajo.

C. kr. mest. del. okr. sodišče v Rudolfovem,  
(60-1) dne 26. februarja 1891.



## Gostilničar, ali pa natakarica,

ki ima svoje ljudi pri sebi, in tudi do 100 gold. varščine položiti zamore, se takoj proti dobrimi pogoji sprejme. — Več se izve v Novem Mestu v gostilni šte. 75 na velikem trgu. (68)

## Hiša šte. 50 v Kandiji

nova, lepa, v lepi legi z vrtom je na prodaj. Več pové iz prijaznosti gospod Kastellec, župan in trgovec v Kandiji. (40-2)

## Star pa dober klavir

 na prodaj 

Kje pove vredništvo „Dol. Novic“. (56-2)

## Več voz konjskega gnoja

se prod. Več o tem se poizvé na tukajšnji pošti.

## Razprodaja

različnega manufakturnega blaga pod fabriško ceno bo trajala le še do

**25. marca**

in to v moji manjši prodajalnici (filijali) na velikem trgu.

Večjo prodajalnico v lastnej hiši na velikem trgu bom imel tudi nadalje vedno založeno z najboljšim mnogovrstnim blagom.

S spoštovanjem

*Josip Ogoreutz.*

Podpisani naznanja p. n. občinstvu, da bode imel od 1. aprila t. l. naprej svojo štacuno z drobnim blagom na glavnem trgu v hiši gospodice Mazgon.

Pomnožil bode svojo zalogo ter skušal z nizko ceno in dobrim blagom ustrezati dosedanjim kupovalcem ter si pridobivati novega zaupanja.

Z udanim spoštovanjem

(59)

*J. Knoll.*

## Krčma s kovačnico

se daje v najem ali na desetek. Natančneje se poizvé pri Jakobu Košaku v Družinski vasi. (66)

## Nakup palic.

Neobdelane drenove, glogove, belega in črnega trna in leskove palice s kljukami kupuje vedno in v vsaci množini ter po najvišji ceni.

(70-1)

Janez Wakonigg, v Šmartnem pri Litiji.

## Lepo posestvo

je naprodaj iz proste roke. Isto obsega 9 $\frac{1}{2}$  oralov njiv, 2 oralov gozda, 5 oralov travnikov in jeden mali vinograd, ležeče na okrajni cesti v ravnini na Dolenjskem, bližnja železnična postaja Sevnica. Tudi je lepa hiša s cementno opeko krita, skedenj, kozolec in svinjak. Cena 7000 gold. Kje pové uredništvo „Dol. Novic“. (71-1)

## Pošiljatelju 6 gold.

Pri najboljši volji nisem mogel naročitve izvršiti. Prosim naslov, da vrnem denar. (57)

## Dober harmonium

je na prodaj v Rudolfovem hišna šte. 82.

## 32 novih vozov,

različne velikosti, trpežnih in solidno izdelanih, naprodaj je pri Fran Wallandu v Žužemberku. (55-2)

## Hiša v eno nadstropje (45-2)

na priličnem prostoru v Novem mestu se takoj iz proste roke prod. Kje pove uredništvo „Dol. Novic“.

## Hiša pri okrajni cesti

med Lašičami in Ribnico, obstoječa z dvema sobama, dvema spalnicama, dveh obokanih kleti, poleg tega je tudi skedenj, hlev, svinjak in ena njiva. Vse je v dobrem stanu. Plačilni pogoji so jako ugodni. Več se poizvé pri

Jozef Poljancu

(48-2)

Prapreče šte. 9 pošta Lašče.

Podpisani opozorim slavno občinstvo na svojo zalogo bele tkanine, rumburških tovarn in iz kaznilnice Lepoglava (Königl. Strafanstalt Lepoglava) in sicer: prazno in domače platno; več vrst platna za arjuhe (Leintücher); v eno širjavo t. j. 150 do 165 cm. široko tanko pravo platno (Reinleinen) in mnogo vrst belih šifonov; bele in barvane mizne naprte (Tischtücher) prtiče in brisavke (Serviette, Handtücher) itd.

Ob enim priporočim tudi mojo bogato zalogo črnega tibeta in kašmira od 50 kr. do 2 glđ. 30 kr. meter.

**Fr. Božič,**

trgovec v Rudolfovem.

[50—2]

## Tedenski sejmi v Zagrebu.

Mestni zastop v Zagrebu naznanja, da se tudi v bodoče to leto v zagrebških tedenskih sejméh ne bode pobirala nikaka pristojbina. Brez dvoma je to važno za mesto Zagreb — še bolj pa za domačo živinorejo. Z neznatnim trudom in brez vsacega stroška morejo naši seljaki v denar spraviti vsako sredo ob tedenskih sejmovih svojo govejo živino, svinje, konje in vsakovrstne zemeljske pridelke. Kupcev za dobro robo je vedno dovolj; cene pa se ponujajo boljše kakor na vsacem drugem sejmu, kajti zagrebške živinske sejme obiskujejo živinski trgovci in mesarji iz sosednih avstrijskih pokrajin, iz Tirolske, Koroške in Avstrije; tudi iz samega Dunaja in dunajskega Novega Mesta. Pa tudi zagrebški mesarji potrebujejo mnogo rogatega blaga in svinj. Posebno, od kar so poskočile živinske cene na tržiščih na Dunaju, v Požunu in Budim pešti, radi prihajajo tujci v Zagreb, da nakupijo dobrega blaga. Ko opozarjamo na vgodne razmere zagrebškega tedenskega sejma pa prosimo gg. župnike, učitelje in občinske zastopnike, naj podučujejo ljudstvo, koliko koristi more dobivati iz dobre, umne živinoreje, če svojo goved, svinje in konje priženó na zagrebški tedenski sejem, kjer vse to lahko prodajo brzo in dobro za gotove novce.

(64)

## Andrej Agnič,

klepar v Rudolfovem

izdeluje razven družih kleparskih dél tudi v „Dol. Novicah“ šteč. 5 l. 1890 in šteč. 4 i 5 l. 1891 priporočene:

Gosenčne bakiše komad 70 kr.

Filtrirne stroje s 3 ali 5 mesingastimi trompetami od 9—10 glđ komad (brez vreč) kakor tudi

Žveplalne kadilnice iz bakra (kupfer) komad 2 glđ. 60 kr.

Za kar se p. n. občinstvu najtoplejšje priporoča.

(61—1)

## Kmetijski stroji!

Vsakemu, kdor potrebuje kakoršne koli kmetijske stroje, priporočajo se isti iz obče znane dunajske tovarne J. Helerjeve, katere zastop ima

**Franc Kastelic v Novem Mestu šteč. 87.**

Isti sprejema vse naročbe in daja potrebna pojasnila. (63)

**Semenski krompir za seme in jed najfinejše vrste (onejida), prtlikavi vinogradski fižol, fini dupavski oves** (62)

se dobi na prodaj v deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu.

4000 velikonočnih jerbbasev (pletenic)

ponuja

[42—2]

**M. Pakič v Ljubljani.**

## Lep nov mlin

blizo železnice na Štajerskem, s tremi tečaji, dobro narejen, voda stoji osem metrov visoko in je je obilo, v obližji tega mlina je premogokop, k mlinu spadajo trije orali zemljišča, proda se po prav nizki ceni ali dá tudi v najem.

(44—2)

Dobé se pri meni tudi razne vrste deli železnine za mlino in žage, velike koleša za lesenimi zobmi (palci) in železnimi legami (lager), koleša za jermena itd. Tudi prodam veliko skoraj novo žago (Bandsäge). Kedor želi omenjenega kaj kupiti oglasi naj se pri

Janez Lenardu, Reihenberg (Štajersko).

## Hrastove obtesane trame

in deske različne debelosti in dolgosti, orehove plohe in deske, kakor tudi druge vrste lesa, deske, prodaja

Janez Pehani,

(69—1)

lesni trgovec v Žužemberku (Dolenjsko).

## — Lovcem! —

Dva lovska psa stara po 10 mesecev, istrijske sorte, nju mati je istrijanka, stara 3 leta; izvrstna za lov na zajce ali srne, sta naprodaj. Več se izvé pri Jožetu Vesel-u v Zamostecu pri Sodražici. (65)